

Kijk! een voerbak voor de koeien.

KENIA

Bezoek aan het vluchtelingenkamp Kakuma, Kenia

- Februari 2017 - In de troosteloze woestijn in het Noorden van Kenia, dichtbij de grens met Zuid-Sudan ligt het vluchtelingenkamp Kakuma.

Als je na een paar uur vliegen en een vier uur durende wel heel ongemakkelijke rit over een weg die louter uit gaten bestaat in het kamp aankomt, kan je ook geen betere naam bedenken. Kakuma betekent namelijk: nergens.

In 2015 bezocht ik hier voor de eerste maal het Waldorf Project. Toen ik er afgelopen februari weer was zag ik wat een enorme ontwikkeling het project doorgemaakt had. Dit was dus de bedoeling!

Het project is in 2012 door een samenwerking van de Nairobi Waldorf School en Die Freunde der Erziehungskunst opgezet om hulp te bieden aan de getraumatiseerde kinderen van het kamp.

Uit de vrijeschoollerenopleiding van Nairobi werden jonge mensen uitgekozen, die regelmatig zes weken achtereen in het kamp verbleven om met de kinderen te werken. In de ochtenden gaven zij de kinderen schilderen, tekenen, boetseren en de andere kunstvakken van de vrijeschool. In de middag leidden ze mensen uit het

kamp op om het werk op den duur over te nemen. Bij mijn tweede bezoek bestaat op de leiding na de gehele staf uit jonge inwoners van het kamp. De meesten van hen zijn zelf ooit gevlucht, uit Sudan, Somalië, Eritrea, Congo, Burundi, etc., sommigen zijn in het kamp geboren. Het zijn de Lost Boys waar dit kamp in 1991 door de UNHCR ooit voor is opgezet.

Dat het een wezenlijk verschil uitmaakt of je dezelfde trauma's als de kinderen hebt ondergaan, blijkt uit de indrukwekkende gesprekken die we in het weekend met de groep medewerkers hadden. Voor hen betekent het werk met de kinderen ook het verwerken van eigen trauma's. Hun betrokkenheid bij het leed van de kinderen en de vriendschap en verbondenheid met de collega's dragen bij aan hun gevoel van eigenwaarde. Het verzacht de uitzichtloosheid, door het leven in het kamp veroorzaakt. Samen met deze jonge mensen bij de dagopening de spreuk zeggen, die in het Engels op het bord staat, is heel bijzonder.

Nu de strijd in Zuid-Sudan weer in alle hevigheid is opgevlamd en de droogte er een verschrikkelijke hongersnood veroorzaakt heeft, komen er elke dag weer zo'n vierhonderd vluchtelingen binnen, waaronder ongeveer driehonderd kinderen, een deel van hen zonder ouders.

Terwijl de volwassenen in de brandende zon in de rij staan voor de tafel waarboven het bord IMMIGRATION hangt om formulieren in te vullen, zijn de kinderen op het terrein ernaast al naar gelang hun leeftijd verdeeld over drie grote kringen, elk van ongeveer honderd. De kleinsten zijn met het waskrijt, dat ik uit Nederland heb meegenomen, aan het tekenen. Ze delen twee aan twee een plank. Dat geeft meteen het gevoel bij iemand te horen. De middelste groep is aan het boetseren. Met de klei van de grond waarop ze zitten maken ze diertjes en voerbakjes, die ze als ze klaar zijn in een mooi met takjes afgezet kraaltje mogen zetten. Een herinnering aan het dorpse leven met vee dat ze bijna allemaal zo goed kennen. Er zijn prachtige koetjes met lange horens bij. Ze laten ze trots zien. Ze mogen overigens ook lekker hard op de klei slaan of erin knijpen. De derde en oudste groep is duidelijk het minst op zijn gemak. Ze

zijn aan het schilderen gezet. Nat in nat. Het valt me op hoe snel de ademhaling weer ontspannen wordt als ze eenmaal bezig zijn. Intussen lopen de Waldorf-leraren rond om te zien welke kinderen de volgende dag extra aandacht moeten krijgen of doorverwezen moeten worden naar de psychologische dienst van de UNHCR of naar het ziekenhuis.

Er zijn nu zes zogenaamde Child Friendly Spaces. Binnen de door de UNHCR opgestelde hekken ervan mogen uitsluitend kinderen en Waldorf-medewerkers komen. Met grote belangstelling wordt er door andere hulpverleningsorganisaties gekeken naar wat er zich binnen die hekken afspeelt. Het is niet onopgemerkt gebleven hoe graag de kinderen aan de kringspelen en andere activiteiten meedoen. Terwijl er zoveel gespijeld wordt van de vele scholen die het kamp telt. Maar hoe kan een getraumatiseerd kind ook iets leren in een les die uitsluitend zijn hoofd aanspreekt, waarin het bovendien geslagen wordt als het een verkeerd antwoord geeft.

Hier gaat het om ritme, waarmee shocks verwerkt kunnen worden. Om herhaling en routine, wat de kinderen weer houvast geeft en een gevoel van veiligheid. Euritmie en actief spelen als tegenwicht voor mentale verlamming. Zingen, spraakoefeningen, drama, maar ook kralen rijgen, wat de oog-hand-coördinatie bevordert. Alles in de kring, in groepen, in het Engels om verbinding met anderen te krijgen.

Steeds meer organisaties zoeken samenwerking met het project, er zijn er zelfs die mooie koele lokalen bij de CFS's laten bouwen, waar de Waldorfers overdag als de

hitte te groot is gebruik van kunnen maken. Ook is er steeds meer belangstelling vanuit de scholen en kerken in het kamp.

Toch is de financiële situatie precair. In 2016 heeft men regelmatig op punt gestaan de stekker uit het contact te trekken. Dankzij de WOW-acties van Nederlandse leerlingen (zie p.6) konden er weer even schulden worden afbetaald en salarissen uitgekeerd en heel veel mooie spullen bij Mercurius (met veel korting) gekocht. Tot de zomer is er voldoende tekenmateriaal. Maar wat zouden ze graag matten willen hebben om niet op de betonnen vloer te hoeven zitten. De matten worden in het kamp zelf gemaakt en de kosten zijn slechts 50 euro voor een heel lokaal. We zoeken donateurs, die een jaarlijkse schenking willen doen. Maar natuurlijk is iedere bijdrage welkom. Want dit mooie project mag niet stoppen!

Reiny Jobse, portefeuillehouder Oost-Afrika

*U kunt uw bijdrage overmaken op
NL03TRIO 0212 1950 50 mvv code 10009245*

*Hashura doet alvast een ronde langs de die dag
aangekomen kinderen*

